

Μπορεί να μη χαίρεται;

π. Αλεξάνδρου Σμέμαν

Πηγή τῆς ψευδοῦς θρησκείας εἶναι ἡ ἀνικανότητα νὰ χαρεῖς, ἡ μᾶλλον ἡ ἄρνηση τῆς χαρᾶς, ἐνῶ ἡ χαρὰ εἶναι ἀπόλυτα οὐσιώδης ἐπειδή, δίχως ἀμφιβολία, ἀποτελεῖ καρπὸ τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Δὲν μπορεῖ κάποιος νὰ γνωρίζει ὅτι ὑπάρχει Θεὸς καὶ νὰ μὴ χαίρεται. Μόνο σὲ σχέση μὲ τὴν χαρὰ, ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ταπεινώση εἶναι σωστά, γνήσια καὶ καρποφόρα. Ἐξω ἀπὸ τὴν χαρὰ, ὅλα γίνονται δαιμονικά, μία βαθύτερη διαστροφή κάθε θρησκευτικῆς ἐμπειρίας. Μία θρησκεία φόβου. Θρησκεία τῆς ψευδοταπεινώσεως. Θρησκεία τῆς ἐνοχῆς: τὰ πάντα εἶναι πειρασμοὶ καὶ παγίδες - ὄντως πολὺ δυνατοί, ὄχι μόνο στὸν κόσμο, ἀλλὰ καὶ μέσα στὴν Ἐκκλησία. Οἱ «θρησκευόμενοι» ἄνθρωποι, κατὰ κάποιο τρόπο, βλέπουν τὴν χαρὰ μὲ ὑποψία.

Πρώτη καὶ κύρια πηγή ὄλων τῶν πραγμάτων εἶναι τὸ «εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον...». Ὁ φόβος τῆς ἁμαρτίας δὲν μᾶς γλυτώνει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Αὐτὸ πὸ μᾶς σώζει εἶναι ἡ χαρὰ ἐν Κυρίῳ. Ἐνα αἶσθημα ἐνοχῆς ἢ ἠθικότητας δὲν μᾶς ἀπελευθερώνει ἀπὸ τὸν κόσμο καὶ τοὺς πειρασμούς του. Ἡ χαρὰ εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς ἐλευθερίας, ὅπου καλούμαστε νὰ σταθοῦμε. Ποῦ, πῶς καὶ πότε διαστρεβλώθηκε καὶ ἀμβλύνθηκε αὐτὴ

ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ Χριστιανισμοῦ - ἡ μᾶλλον, ποῦ, πῶς καὶ πότε οἱ Χριστιανοὶ ἄρχισαν νὰ κωφεύουν στὴν χαρὰ; ...

Οἱ ἄνθρωποι ἔρχονται συνεχῶς γιὰ νὰ ζητήσουν συμβουλές (σήμερα ἀπὸ τὶς 7:30 τὸ πρωί, ἐξομολόγηση, συζήτηση, συζήτηση, συζήτηση, τέσσερις ἄνθρωποι μὲ προβλήματα, χωρὶς νὰ λογαριάζω τὶς συναντήσεις ποὺ ἔχω ἀργότερα). Καὶ κάποια ἀδυναμία ἢ φεύτικη ντροπὴ μὲ συγκρατεῖ ἀπὸ τὸ νὰ τοὺς πῶ: «Δὲν ἔχω καμιά συμβουλή νὰ σᾶς δώσω. Δὲν ἔχω παρὰ μία ἀδύναμη, ἐτοιμόρροπη, ἀλλὰ ὡστόσο γιὰ μένα, ἀδιάλειπτη χαρὰ. Τὴ θέλετε;». Ὁχι, δὲν τὴ θέλουν. Θέλουν νὰ συζητοῦν γιὰ «προβλήματα» καὶ νὰ κουβεντιάζουν γιὰ «λύσεις». Ὁχι, δὲν ὑπῆρξε μεγαλύτερη νίκη τοῦ Διαβόλου στὸν κόσμο ἄλλη ἀπ' αὐτὴν τὴν «ψυχολογικοποιημένη» θρησκεία. Ὑπάρχουν τὰ πάντα στὴν ψυχολογία. Ἐνα πράγμα εἶναι σ' αὐτὴν ἀδιανόητο: ἡ χαρὰ!

“ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ”

Περιοδικὴ ἐκδόση Ι.Ν. Αγ. Ζώνης
ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
Ἐκδότης: Ι.Ν.Αγ. Ζώνης • www.agiazoni.gr
Υπεύθυνος: Αρχιμ. Ἀνθιμος Ἡλιόπουλος
Αγίας Ζώνης 27Α,
Αθήνα 11352 • τηλ.: 210 8674250
2 Ὀκτωβρίου 2016, Ἀριθ. Φυλ. 19
Διανέμεται δωρεάν • Εἰσφορές δεκτές

ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ

ΤΕΥΧΟΣ 19 ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

Τριπλῆ διύλιση

Μιὰ μέρα, ἐκεῖ ποῦ ὁ μεγάλος ἀρχαῖος Ἕλληνας φιλόσοφος Σωκράτης ἔκανε τὴ βόλτα του στὴν Ἀκρόπολη, συνάντησε κάποιον γνωστό του, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀνακοίνωσε ὅτι ἔχει νὰ τοῦ πεῖ κάτι πολὺ σημαντικό ποῦ ἄκουσε γιὰ κάποιον ἀπὸ τοὺς μαθητὲς του. Ὁ Σωκράτης τοῦ εἶπε ὅτι θὰ ἤθελε, πρὶν τοῦ πεῖ τί εἶχε ἀκούσει, νὰ ἐξετάσουν τὴν "τριπλῆ διύλιση".

- Τριπλῆ διύλιση; ρώτησε μὲ ἀπορία ὁ γνωστός του.

- Ναί, πρὶν μοῦ πεῖς τί ἄκουσες γιὰ τὸ μαθητὴ μου θὰ ἤθελα νὰ κάτσουμε γιὰ ἓνα λεπτὸ νὰ φιλτράρουμε αὐτὸ πὸν θέλεις νὰ μοῦ πεῖς.

- Τὸ πρῶτο φίλτρο εἶναι αὐτὸ τῆς ἀλήθειας. Εἶσαι λοιπὸν ἐντελῶς σίγουρος ὅτι αὐτὸ πὸν πρόκειται νὰ μοῦ πεῖς εἶναι ἀλήθεια;

- Ἐ... ὄχι ἀκριβῶς, ἀπλῶς τὸ ἄκουσα ὅμως καί...
- Μάλιστα, ἄρα δὲν ἔχεις ἰδέα ἂν αὐτὸ πὸν θέλεις νὰ μοῦ πεῖς εἶναι ἀλήθεια ἢ φέματα.

- Ἄς δοκιμάσουμε τώρα τὸ δεύ-

τερο φίλτρο, αὐτὸ τῆς καλοσύνης. Αὐτὸ πὸν πρόκειται νὰ μοῦ πεῖς γιὰ τὸν μαθητὴ μου εἶναι κάτι καλό;

- Μᾶλλον τὸ ἀντίθετο...

- Ἄρα, συνέχισε ὁ Σωκράτης, θέλεις νὰ πεῖς κάτι κακὸ γιὰ τὸν μαθητὴ μου ἂν καὶ δὲν εἶσαι καθόλου σίγουρος ὅτι εἶναι ἀλήθεια.

Ὁ γνωστός του ἔσκυψε τὸ κεφάλι ἀπὸ ντροπὴ καὶ ἀμηχανία.

- Παρ' ὅλα αὐτά, συνέχισε ὁ Σωκράτης, μπορεῖς ἀκόμα νὰ περάσεις τὴν ἐξέταση γιατί ὑπάρχει καὶ τὸ τρίτο φίλτρο. Τὸ τρίτο φίλτρο τῆς χρησιμότητας. Εἶναι αὐτὸ πὸν θέλεις νὰ μοῦ πεῖς γιὰ τὸν μαθητὴ μου κάτι πὸν μπορεῖ νὰ μοῦ φανεῖ χρήσιμο σὲ κάτι;

- Ὁχι δὲν νομίζω...

- Ἄρα λοιπὸν ἀφοῦ αὐτὸ πὸν θὰ μοῦ πεῖς δὲν εἶναι οὔτε ἀλήθεια, οὔτε καλό, οὔτε χρήσιμο, γιατί θὰ πρέπει νὰ τὸ ἀκούσω;

Ὁ γνωστός του ἔφυγε ντροπιασμένος, ἔχοντας πάρει ἓνα καλὸ μάθημα...

Οί φιλελεύθεροι γονεῖς

Dr. David Sack

Ὁ νευροφυχίατρος καί εἰδικευμένος σέ θέματα συμπεριφορᾶς Dr. David Sack, μᾶς λέει γιατί οἱ φιλελεύθεροι γονεῖς εἶναι ἐξίσου ἐπικίνδυνοι μέ τούς αὐταρχικούς. Σήμερα πολλοί γονεῖς βασιζόμενοι σέ μία λανθασμένη ἢ φευτική ἔννοια τοῦ φιλευθερισμοῦ ἀναπτύσσουν μία ὑπερβολικά ἀνεκτική συμπεριφορά πρὸς τὰ παιδιά τους, μέ καταστροφικά -πολλές φορές- ἀποτελέσματα.

-Ποιά εἶναι τὰ χαρακτηριστικά τῶν φιλελεύθερων γονιῶν;
Οἱ ἀνεκτικοί καί φιλελεύθεροι γονεῖς φοβοῦνται νά ὑποστηρίξουν ἀνοικτά τίς ἀπόψεις καί τὰ πιστεύω τους καί ἀποφεύγουν τή σύγκρουση μέ κάθε τρόπο. Αἰσθάνονται ἀδύναμοι νά ἐμποδίσουν τήν προκλητική συμπεριφορά τῶν παιδιῶν τους καί φτάνουν νά τήν θεωροῦν ἕνα ἀναγκαῖο κακό.

-Γιατί εἶναι λάθος;
Τό παιδί πρέπει νά καταλάβει ὅτι οἱ γονεῖς του ἔχουν διαφορετικό ρόλο ἀπό ἐκεῖνο καί ὅτι φροντίζουν γιά τήν ἀσφάλειά του. Τά ὅρια χρειάζονται γιατί κάποιος ὀφείλει νά εἶναι ὑπεύθυνος καί νά φροντίζει τὰ πρέπει πού εἶναι πιό σημαντικά ἀπό τὰ θέλω. Εἶναι πολύ τρομακτικό γιά ἕνα παιδί νά σκέφτεται ὅτι κανεῖς

δέν εἶναι ὑπεύθυνος γιά ἐκεῖνο σέ ἕνα κόσμο πού πιθανόν τοῦ φαίνεται τρομακτικός.

-Ὅταν ὅλες οἱ ἐπιθυμίες τοῦ παιδιοῦ ἱκανοποιοῦνται ἀκόμα καί εἰς βάρος κάποιου ἄλλου, ἐκεῖνο θεωρεῖ πώς ὅλες οἱ σχέσεις λειτουργοῦν κατά αὐτόν τόν τρόπο. Αὐτό θά τοῦ δημιουργήσει προβλήματα στή σύναψη φιλικῶν καί ἐρωτικῶν σχέσεων ἀργότερα, ἀφοῦ κάθε φορά θά θεωρεῖ τίς δικές του ἐπιθυμίες σημαντικότερες. Τά παιδιά πού μεγαλώνουν κατ' αὐτόν τόν τρόπο συνήθως καταλήγουν ἐγωκεντρικοί ἐνήλικες.

-Ἄν οἱ γονεῖς κάνουν τὰ πάντα γιά νά μὴν στεναχωρήσουν τό παιδί του, αὐτό λαμβάνει τό μήνυμα πώς δέν μπορεῖ νά ἀνεχθεῖ τήν ἀπογοήτευση καί τή στενοχώρια. Σέ ὅλη λοιπόν τήν ἐνήλικη ζωή του θά κάνει ὅ,τι εἶναι ἀπαραίτητο γιά νά ἀποφύγει συναισθήματα πού θεωρεῖ ὅτι δέν μπορεῖ νά ἀντέξει, ὅπως γιά παράδειγμα νά ἀποφεύγει τό ρίσκο.

-Ἀκόμα, μέ τήν ὑπερβολική ἀνεκτικότητα τό παιδί δέν μαθαίνει ποτέ νά θέτει ὅρια στόν ἑαυτό του, μία δεξιότητα πού εἶναι σημαντική τήν περίοδο τοῦ σχολείου καί φυσικά στήν

ἐνήλικη ζωή του. Ἔτσι δέν ἀναπτύσσει αὐτοπειθαρχία καί δέν μπορεῖ νά ἐργαστεῖ πάνω σέ στόχους, πού θά τό βοηθήσουν νά ἔχει μία χαρούμενη ζωή.

-Μέ τήν συνεχῆ ἐκπλήρωση ἀκόμα καί τῶν πιό παράλογων ἐπιθυμιῶν του, τό παιδί δυσκολεύεται νά ἀναπτύξει σεβασμό γιά τόν ἑαυτό του. Ἡ ἐσωτερική εὐτυχία ἔρχεται ὅταν κάποιος ἀποδέχεται τόν ἑαυτό του στήν ὁλότητά του καί κατανοεῖ καί τά ἄσχημα συναισθήματά του, ὅπως τόν θυμό, τή στενοχώρια ἢ τήν ἀπογοήτευση. Οἱ γονεῖς πού ἀντιδρῶν μέ τρόπο πού δείχνει ὅτι ἀποφεύγουν τήν «σκοτεινή» πλευρά τοῦ παιδιοῦ τοῦ δίνουν τό μήνυμα ὅτι ἡ πλευρά αὐτή δέν εἶναι ἀποδεκτή. Ἔτσι τό παιδί αἰσθάνεται ὅτι δέν ἀγαπιέται ὀλοκληρωτικά.

-Ὁ ἀνεκτικός τρόπος ἀνατροφῆς τελικά ὑποσκάπτει στή σχέση γονιοῦ

- παιδιοῦ. Ὅταν τό παιδί δέν ἐμπιστεύεται τόν γονιό του γιά νά τό βοηθήσει νά διαχειριστεῖ ὅλη τή γκάμα τῶν συναισθημάτων του, δέν αἰσθάνεται δεμένο μαζί του. Ἔτσι γίνεται πιό ἀπαιτητικό καί προκλητικό καί ἀναζητᾷ τό ἴδιο ὄριο, ἀλλά καί ἀποδείξεις ὅτι πράγματι τό ἀγαποῦν. Γιά τὰ παιδιά ὅμως ἡ προκλητική συμπεριφορά δέν εἶναι τίποτα παραπάνω ἀπό μία ἀσυνείδητη κραυγή ἀγωνίας πρὸς τούς γονεῖς του. Ζητάει τό δικαίωμά του νά βοηθήσουν τή διαδικασία ἀνάπτυξής του. Δοκιμάζει τή σταθερότητά τους καί τήν ἱκανότητά τους νά ἀντιμετωπίζουν τίς δυσκολίες. Ἔτσι θέλει νά ἐμπειδώσει μέσα του ὅτι ἀνήκει σέ μία στέρεη καί ἀσφαλῆ οἰκογένεια. Τότε μόνο μπορεῖ νά νοιώσει ἤρεμο καί ἀσφαλές ὥστε νά προχωρήσει στό δρόμο τῆς ἀνεξαρτητοποίησής του χωρίς τό ἄγχος τοῦ ἀποχωρισμοῦ καί τήν αἰσθηση τοῦ ἀδύναμου.

Ἀφρόψαρα τοῦ νοῦ

Ἀπό τή στιγμή πού ὁ Χριστιανισμός παύει νά εἶναι πίστη ἢ τρόπος ζωῆς -ὁ ἄριστος βίος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων- καί γίνεται ἰδέα, φαντάζει γιά μένα τό ἴδιο ἄν εἶσαι χριστιανὸς ἢ ἄθεος. Ὅπως παράλληλα φαντάζει τό ἴδιο ἄν εἶσαι ἰδεαλιστῆς ἢ ὑλιστῆς, σύμφωνα μέ τήν ὀρολογία τῆς νεότερης εὐρωπαϊκῆς φιλοσοφίας. Ἀφρόψαρα τοῦ νοῦ ὅλα αὐτά, πού δέν κατεβαίνουν ποτέ στὰ μεγάλα βᾶθη τῆς ζήσης μας.

Ζήσιμος Λορεντζᾶτος